

Küresel Kapitalizmin Tarihsel Snyry ve Ypi Snyfnn Anatomisi

Hasan O uz

Scala Yay1nc111k
Ocak 2001

SUNU^

Onsan da t1pk1 di er can11lar

gibi her _eyden önce son derece basit bir hedefe sahiptir: Ya_am1n1 sürdürmek. Bir can1 türü olarak ise o, kendisi de bir paras1 oldu u do an1n içindeki bu ya_am mücadelesinde biri gszl nden di eri ise do al yeteneklerinden ortaya 1kan iki güçlü olana a sahiptir; toplu halde ya_ama zorunlulu u ve do an1n kendi yasalar1n1 anlayarak ve bu yasalar1 uygulayarak do ay1 kendi ya_am1n1 kolayla_t1racak / iyile_tirecek biçimde de i_tirme yetene i...

Ve

insan1k tarihi de bir a1dan bak1ld1 1nda bu iki olana 1n kendi içsel geli_melerinin ve ili_kilerinin tarihi oldu; insan1k tarihini anlamak için bir yandan toplumu, toplumun i ili_kilerini, di er yandan ise bu analiz temelinde bu toplumun do a kar_1s1ndaki konumunu di er bir deyi_le do a üzerindeki etkinli inin düzeyini ve biçimlerini analiz etmek gerekiyordu. Teknoloji, Din, Sanat, Odeoloji, Bilim, v.b. insan1k taraf1ndan üretilen ne varsa sadece ve sadece bu iki olana 1n ve ili_kilerinin analizi ile a1klanabilir olgular oldu.

Di er yandan insan1k tüm dönemlerde

daha iyi ya_am özlemine dile getirdi. Gerçekten Oyi nin tan1m1 ve içeri i, tüm geli_im tarihi boyunca de i_ti ve esas olarak zenginle_ti. Onsan1 1n toplumsal ili_kileri ve do ayla ili_kisi karma_1kla_t1ka iyi yi a1klamak için birçok kavram daha kullan1ld1. Bu zenginle_meye kar_1n tarihin belirli bir an1nda iyi nin kendisi de hep tart1_1ld1.

Oster yan1nda olunsun ister

kar_1s1nda durulsun herkes taraf1ndan kabul edilen bir gerçek vard1r; insan1k tarihini yorumlamak ve daha iyi bir ya_am özlemine toplumsal bir projeye dn_trmek a1s1ndan Marksizm den daha bütünlüklü ve tüm dünya insan1 1n1 etkileyen bir teori üretilmedi. Marksizm toplumun ili_kilerini, toplumu olu_turan s1n1flar1n ili_kileri olarak anl1yor; do a üzerindeki etkinli in düzeyinin ve biçiminin bu s1n1flarla olan ili_kisini de toplumlar1n geli_iminin motoru olarak görüyordu. Onsan1 1n ya_am1n1n yeniden üretimini, bu üretim ili_kileri ile üretici gler aras1ndaki ili_kinin tarihi olarak ele al1yordu. Daha iyi bir ya_am s1n1flar1n ortadan kalkmas1n1 iermeliydi, kapitalizm bu olana a sahip de ildi, kapitalizm üretici glerin geli_imini engelledi i bir a_amaya gelmek zorundayd1, bu a_amaya vard1 1nda da t1pk1 kendisinden önceki toplumsal yap1lar gibi yok olacakt1; i_te bu a_amada bir tür olarak insan1 1n tarih öncesi a_amas1 bitecek ve insan1 1n gerçek tarihi ba_layacakt1.

Tüm dünyada son yirmi y1ld1r

ya_anan geli_meler sonucunda ise bugünün toplumunun yöneten taraf1nda yer alanlar taraf1ndan a_a 1daki söylem yükseltildi. Kapitalizm, b1rak1n1z üretici glerin geli_mesini engellemeyi, teknolojiyi son derece geli_tirerek yeni bir toplumun temellerini kendi iç yasalar1n1 koruyarak atabilmi_ti; art1k bilgi toplumu vard1. Ek olarak bu toplumda Marksizm taraf1ndan gelece i _ekillendirmenin temel gücü olarak görülen i_i s1n1f1n1n var1 1 da giderek azal1yordu. Marksizm in emek de er

teorisinin de do ru olmadı 1 kanıtlanmı tı.

Artık tarihin sonuydu ve bir

toplumsal sistem olarak kapitalizm kendi sınırlarını a_mı_ ve ebedi bir sisteme dönü_mü_tü. Zaten Marksizm i uyguladı 1n1 iddia eden tüm devletler de, ya bu iddialarından vazgeçmi_ler ya da yıkılıp gitmi_lerdi. Kapitalizmin zaferi ve üstünlü ü kesindi.

Hasan Ö z, Marksizmin gelece i

olu_turmakta temel güç olarak gördü ü sınıfları içinden gelen bir aydın olarak, tüm bu söylemlerle deyim yerindeyse bo uuyor, sınıfları ve Marksizm e olan saldırılara, bazen biraz hırçınca bazen zorlamalarla olsa da sava_ açıyor. Fakat kesin bir gerçek var, o, daha iyi bir ya_ama olan özleminden ve insanları a olan inancından bir adım dahi geri atmıyor.

Sosyal Ara_tırmalar Vakfı

olarak biz, bu tür ara_tırmaları desteklemeyi temel amaçlarımız arasında görüyor ve özellikle ülkemiz ara_tırmacıları tarafından yapılan ara_tırmaları çok daha fazla önemsiyoruz.

Hasan Ö z a çok yo un bir

emek içeren bu ara_tırması için te_ekkür ediyor ve bu çalı_manını daha iyi bir ya_ama yolunda önemli bir adım olmasını, yeni çalı_malara kaynaklık etmesini diliyoruz.

Saygılarımızla

Sosyal

Ara_tırmalar Vakfı

Yönetim

Kurulu